

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: KŁECKO

Nr ewidencyjny: 3003054_2

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu		Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB OBROŃCÓW KŁECKA 1939 r.		KŁECKO
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa	
			Adres województwo / powiat / gmina
			ulica / lokalizacja opisowa
			Właściciel / zarządca terenu / działka nr
			Kwarta, rząd / ewent. lokalizacja opisowa
			Podstawowa informacja o pochowanych
			Datowanie
			Forma ochrony
			Wymiary (szer., głęb., wys.)
			Material

WIELKOPOLSKIE / GNIEŹNIEŃSKI / KŁECKO

CMENTARZ PARAFIALNY, ul. Cmentarna.

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego i św. Jadwigi w KłECKI; ul. Kościelna 1
300305_4.0001.316

Południowa strona cmentarza. Ścieżką w lewo od wejścia.
Grób usytuowany przy ogrodzeniu
52°37'45.0"N 17°25'27.3"E / 52.629167, 17.424250

POLEGLI I ZAMORDOWANI W II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1939 r.

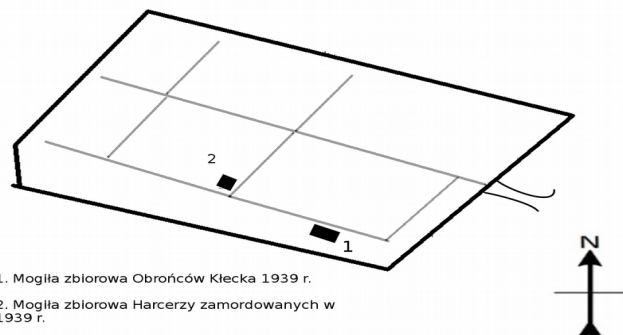
GRÓB WOJENNY

11 m. x 6 m.

Beton.

¹
indywidualny....

Szkic sytuacyjny

1. Mogiła zbiorowa Obrońców Klecka 1939 r.
2. Mogiła zbiorowa Harcerzy zamordowanych w 1939 r.

Opis obiektu i inskrypcje

Pomnik w formie ściany wzniesionej na planie trapezu ozdobiony, w centralnej części, orłem oraz okazjonalną inskrypcją. Po bokach, za filarami podtrzymującymi daszek, znajduje się rzeźba ukazująca miecze przebijające swastykę. Przed pomnikiem umieszczono tablicę z wykazem osób pochowanych. Całość ogrodzona niewielkim murkiem.

Wymiary:

Kwatera: 11 m. x 6 m.

Szerokość pomnika: 270 cm.

Tablica inskrypcyjna (szer. x wys.) 53 cm. x 67 cm.

Inskrypcja:

BOHATEROM
POLEGLYM
W OBRONIE
OJCZYZNY
W WALCE
Z NAJAZDEM
HITLEROWSKIM
†††
RODACY

„BOGU DUSZE OJCZYŹNIE ŻYCIE
ZIEMI CIAŁO”

KS. KAN. MAKSYMILIAN KONCEWICZ
EDWARD SYNORADZKI
JAN DYCHTOWICZ
TADEUSZ KROENKE
FRANCISZEK KORDOŃSKI
EDMUND KACZOR
ANTONI PRUSS
IGNACY FIMIŃSKI
LUDWIK ZIÓLKOWSKI
ANTONI ZYGRYKALIS

KŁECKO 6.9.2005

Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie

Pomnik wymaga ogólnej rewitalizacji.

Bibliografia

Archiwum Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego,
Ewidencja grobów i cmentarzy wojennych, teczka nr 1 –
Klecko

Paweł Anders, *Śladami II wojny światowej*, Poznań 2006, s.
18.

Załączniki

Dokumentacja fotograficzna – stan na - 17.04.2018 r. w wersji
elektronicznej.

Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.

W mogile spoczywają: ks. kan. Maksymilian Koncewicz, Edward Synoradzki, Jan Dychtowicz, Tadeusz Kroenke, Franciszek Kordoński, Edmund Kaczor, Antoni Pruss, Ignacy Fimiński, Ludwik Ziółkowski, Antoni Zygyrkalis.

W mogile poza ww. osobami spoczywa 113 lub 259 (dwa różne źródła) [Paweł Anders pisze o 112 rozstrzelanych] Obrońców Klecka pomordowanych przez żołnierzy niemieckich. W dniach od 29 października do 1 listopada 1946 r. miały miejsce ekshumacje rozstrzelanych i poległych z kilku masowych grobów znajdujących się w Klecku i okolicach. Wydobyte szczątki złożono na cmentarzu parafialnym. W miejscu pochówku 6.9.1959 r. odsłonięto pomnik.

Jest to miejsce pochówku części osób, które brały udział w obronie Klecka. Zaangażowanie i poświęcenie lokalnej społeczności w walce z Niemcami było tak duże, że Klecko nazwano Wielkopolskim Westerplatte.

Niestety po przełamaniu oporu Polaków Niemcy rozpoczęli rozstrzeliwania mieszkańców na Rynku oraz nad brzegami Małej Welny.

Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):

Bartosz Biegała, 14.08.2018 r./ Aktualizacja 28.01.2019 r./